

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การให้บริการด้านขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่  
ผู้เขียน นางนิภา ศรีศิลป์นันท์  
ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์ ประธานกรรมการ  
รองศาสตราจารย์เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ กรรมการ  
รองศาสตราจารย์กาญจนา ไชคถาวร กรรมการ

#### บทคัดย่อ

การให้บริการด้านขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการด้านขนส่งสาธารณะของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเมืองเชียงใหม่ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางปรับปรุงลดจนการขยายการให้บริการขนส่งสาธารณะในเขตเมืองเชียงใหม่ วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้ประกอบการภาครัฐและเอกชน 5 คน ผู้ใช้บริการภาคประชาชน ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน สามารถเก็บกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 96 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 93.20 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากต่อการบริการ และมีความต้องการใช้ ระบบขนส่งสาธารณะ แต่มีความเห็นว่า ระบบการขนส่งสาธารณะยังให้บริการยังไม่ทั่วถึง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างบริการขนส่งของรถเมล์และรถสี่ล้อแดง พบว่า มีความพึงพอใจการบริการ มีความต้องการในการใช้บริการของรถเมล์ มากกว่า รถสี่ล้อแดง เห็นว่าทางราชการควรเข้าไปควบคุมดูแลการบริการของรถเมล์มากกว่ารถสี่ล้อแดง ในขณะที่เดียวกันมีความเห็นว่า รถสี่ล้อแดงให้บริการทั่วถึงมากกว่ารถเมล์ และการบริการยังอยู่ในความนิยมของประชาชน

ด้านการจัดการขนส่งสาธารณะ ในส่วนของรถเมล์โดยภาพรวมได้รับพึงพอใจในระดับมาก พบว่าพนักงานขับรถประจำทาง พนักงานเก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ส่วนใหญ่มีภริยา มารยาทดี รถมีสภาพดี พนักงานขับรถเมล์ปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้บริการรถเมล์ มีความปลอดภัย แต่ การกำหนดป้ายให้รถเมล์จอดรับ-ส่งผู้โดยสารยังไม่เหมาะสม และมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่วนการบริการขนส่งของสี่ล้อแดง โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจระดับปานกลาง รถสี่ล้อแดงที่ให้บริการในเขตเมืองเชียงใหม่ มีจำนวนมาก มีความสะดวกรวดเร็ว แต่มีสภาพไม่ค่อยดี ไม่มีความปลอดภัย

และเห็นว่า พนักงานขับรถไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร มีกิริยามารยาทไม่เหมาะสม แต่งกายไม่เรียบร้อย และคิดราคาค่าโดยสารไม่เที่ยงธรรม

ส่วน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการดำเนินงาน โครงการรถบริการสาธารณะเชียงใหม่ พบว่ารายได้ที่ได้รับจริง (พ.ย.2548-เม.ย.2549) ทั้งสิ้น 22,251,905 บาท ในขณะที่รายจ่ายจริง (พ.ย. 2548-เม.ย.2549) รวมทั้งสิ้น 10,040,082.00 บาท พบว่ามีรายได้สูงกว่ารายจ่าย 12,211,823.00 บาท สรุปได้ว่าการดำเนินงานมีความคุ้มค่า กรณีผู้ประกอบการรถสองแถวสีล้อแดงที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าดำเนินการได้คุ้มค่า ในขณะที่รายได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เพราะรายได้เมื่อมาเข้าโครงการน้อยกว่ารายได้เดิมที่เคยได้ เพราะปริมาณของผู้ใช้บริการมีน้อยค่าน้ำมันเชื้อเพลิง มีราคาสูงขึ้น

ปัญหาและแนวทางปรับปรุง ตลอดถึงการขยายการให้บริการขนส่งสาธารณะในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่า รถเมล์โดยสารประจำทาง มีปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ เส้นทางรถที่ยังไม่ครอบคลุม และจำนวนรถที่มีอยู่น้อย ทำให้ผู้ใช้บริการต้องรอรถนาน ส่วนผู้ประกอบการประสบปัญหาจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ปริมาณงานมีจำนวนมาก ไม่มีระบบสารสนเทศรองรับการทำงาน การจัดการที่ยังไม่ได้มาตรฐาน อาคารสถานที่ และบริเวณที่จอดรถ แต่ในขณะนี้ผู้ประกอบการมีแผนโครงการในการเพิ่มเส้นทางให้บริการให้ครอบคลุมมากขึ้น และการเพิ่มปริมาณรถโดยสารให้เพียงพอกับความต้องการ แต่ปัญหาที่สำคัญคือ ราคาเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น มีผลต่อการดำเนินงานของโครงการเป็นอย่างมาก และเห็นด้วยว่าการจัดระบบขนส่งสาธารณะ หรือระบบขนส่งมวลชน ควรได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐอย่างเต็มที่ ส่วนผู้ประกอบการรถสีล้อแดงเห็นว่า ปัญหาหลักที่เกิดขึ้น คือ รายได้ที่ได้รับน้อยกว่าเดิม ไม่มีอิสระในการเดินรถ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารได้ เพราะต้องวิ่งประจำทาง ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ แต่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ถ้าหากภาครัฐให้การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น และมีการประกันรายได้เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจของ ผู้ประกอบการในส่วนภาคเอกชน

<b>Independent Study Title</b>	Mass Transit Service in Chiang Mai Municipality	
<b>Author</b>	Mrs. Nipha Srisinlapanan	
<b>Degree</b>	Master of Arts (Political Economy)	
<b>Independent Study Advisory Committee</b>		
	Associate Professor Dr. Kosum Saichan	Chairperson
	Associate Professor Seksin Srivatananukulkit	Member
	Associate Professor Kanchana Chokthaworn	Member

### ABSTRACT

The study of mass transit service in Chiangmai municipality, is a descriptive study using the quantitative analysis method, aims to study 1) opinions of the contractors and the users of the service, 2) the analysis on the worth of the investment on numbers of cars in service in proportion with of the amount of the users, and 3) the problems and the methods to improve and to expand the service.

The findings are: users are satisfied and needed the mass transit service. Their satisfaction on the service is higher than the service of mini red bus, however, the mini red bus provides more route services and more popular among users. On the opinion of the mass transit service, the fares of the mass transit service are lower, and the bus is safer, but there are not many routes, and the numbers of the buses are small. Furthermore, the bus stops and the public relations are not adequate, and the service is slower. On the other hand, the fares of the mini red bus are rather expensive. Also, mini red bus causes traffic jam, noise and air pollution. Moreover, some drivers need to be trained on manners.

The analysis on the worth of the investment of the government and private contractors shows that the mass transit bus project has been operated for six months, so the income budget is in the checking procedures and can not be finalize yet. Nevertheless, the estimated income indicates the positive worth. In contrast with the sub-contractors of the red minibus, joining in the project, faced the low income due to the little amount of users, the prices of the oil increased. The consequence is they returned to be general red mini bus.

Problems and methods to improve and to expand the mass transit service are the provided routes are not enough and the numbers of the buses are little, thus, users have to wait for

a long time. Apart from this, there are not enough personnel to do the work. There is no computer or IT system to support the work. The management of buildings, location, and parking is not in good standard. So, at present, contractors plan to cover needed routes and more buses but the increasing of oil prices affects the plan. They agree that the government sector should support mass transit service. The sub-contractors, some mini red buses, point out that their main problems are the less income, and no choices on the routes which resulted in disagreement with the plan. However, they will join in the project again provided that there are supports from the government sector, and there must be a guarantee on income to ascertain contractors.

The purposes of this Mass Transit Service in Chiangmai Municipal are 1) to study opinions on the service of the contractors and the users in Chiangmai municipal areas, 2) To analyze the investment on the project of the development on mass transit in Chiangmai (M.T.C.M.), and 3) To study problems and find methods on improving and expanding the service. This is a descriptive study using quantitative analysis research methodology. The population are 5 contractors, in government and private sectors, 103 samples of public users. (The real collected samples are 96). The research tools are an interview form and a questionnaire.

The findings are:- users are very satisfied with the service and want to use mass transit, but the provided service is not well covered when comparing with the red mini-bus: users are satisfied and want to use bus service more than that of the red mini-bus; users suggested that government should look after bus service more than red mini-bus. However, the red mini-bus provides more covered routes than buses and its service is still popular among the public.

For the management of the mass transit, on the whole, the bus is more satisfactory. Bus-drivers, conductors, and ticket supervisors have good manners. Buses are in good conditions. Bus-drivers obey traffic rules and bus service is safe. Nevertheless, bus-stops are not under good management as they are not enough in numbers. On the other hand, the service of the red mini-bus is in moderate level in satisfaction. There are a lot of red mini-buses, but they are not in good conditions. Its service is fast, but not safe. Red mini-bus drivers do not obey traffic rules, as well as do not have good manners and do not dress properly also. Moreover, the public feel its fares are unfair.

For the investment on the Project of Chiangmai Mass Transit, the income is 22,251,905.00 baht (Nov. 2548 B.E.–April 2549 B.E.). The payment is 10,040,082.00 baht. So,

the income is higher than the payment about 12,211,823.00 baht. In conclusion, the project is worth the investment. In the case of some red mini-bus drivers joining the project, they gained covered cost also. Although, their income was not as much as expected because it is lower than before they joined the project. This is due to the fewer numbers of users the increase of oil prices.

For problems and methods on improving and expanding the service, the findings show that buses need to cover more routes. Users have to wait for buses for a long time as the numbers of buses are limited. Contractors do not have enough personnel for the work and there is no information technology support. The management is not in good standard including buildings and parking areas. In the meantime, contractors plan to provide more route service and increase bus numbers to the public needs. Though, the increasing of oil prices is proved to be an important problem quite affecting the project. Therefore, the Mass Transit Project should be fully supported by the government sector. The problems of the red mini-bus joining the project are their lower income as they have to run in the set routes, they can not serve passengers' needs. Red mini-bus drivers disagree with this project, however, they will cooperate provided that government insures their income. Thus, they are ensured in the project.